

Raadsvoorstel

Onderwerp : Raadsvoorstel 1e begrotingswijziging 2025, ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 GR Laborijn
Portefeuillehouder : J.C. Wikkerink
Thema Raadsprogramma : 3. Sociaal Domein

Global Goals

Aan welke Global Goals wordt bijgedragen:

Beslispunten

- Voorstel tot:
 1. Het kennisnemen van de ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 van de GR Laborijn en om af te zien van het indienen van een zienswijze;
 2. Het kennisnemen van de eerste begrotingswijziging 2025 van de GR Laborijn en om af te zien van het indienen van een zienswijze;
 3. Het kennisnemen van de jaarstukken 2024 en de eerste kwartaalrapportage 2025 van de GR Laborijn.

Waarom dit besluit nemen

- Als onderdeel van de reguliere planning & control cyclus zendt het dagelijks bestuur (DB) van Laborijn jaarlijks de begroting en de meerjarenraming. Dit is een uitwerking van de al eerder aangeboden kadernota, waarin alle financiële en beleidsmatige kaders en ontwikkelingen voor de komende periode zijn opgenomen. De ontwerpbegroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 die nu worden aangeboden zijn een goede uitwerking van de door de gemeente meegegeven kaders. De gemeenteraad wordt geadviseerd geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 van de GR Laborijn.

Daarnaast wordt de eerste begrotingswijziging 2025 van de GR Laborijn aangeboden. In de uitwerking van deze begrotingswijziging is rekening gehouden met de door de gemeenteraden meegegeven financiële kaders en daarom wordt uw raad geadviseerd om geen zienswijze in te dienen op de eerste begrotingswijziging 2025 van de GR Laborijn.

Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

- De GR Laborijn is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet, Wet sociale werkvoorziening en de Wet Inburgering 2021.

Argumenten

- *1.1. De ontwerpbegroting en de meerjarenraming 2027-2029 voldoen aan de eisen die zijn gesteld in de gemeenschappelijke regeling.*

De begroting geeft weer hoe Laborijn de doelstellingen in de betreffende periode wil realiseren en welke middelen daarvoor worden ingezet. Daarmee voldoet de begroting aan de vereisten die in de gemeenschappelijke regeling zijn vastgelegd.

1.2. De ontwerpbegroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 zijn een goede uitwerking van de door de gemeente meegegeven kaders.

Dit jaar is de inhoud van de eerste twee paragrafen van hoofdstuk 1 van de kadernota Laborijn 2026-2029 expliciet door de GR-gemeenten geschreven. Hierin staan zowel beleidsinhoudelijke, als financiële uitgangspunten die voor de gemeenten Aalten, Doetinchem en Montferland belangrijk zijn. In de vertaling van de kadernota naar de ontwerpbegroting 2026 is hier door Laborijn rekening mee gehouden. Zo zijn de financiële kaders die vorig jaar zijn meegegeven door de gemeenteraden voor de begroting van 2025 opnieuw toegepast bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2026. Ook zijn er in de begroting een aantal doelstellingen aangescherpt of toegevoegd onder de programma's Inkomenszekerheid, Mensontwikkeling en Inburgering. Met de focus op deze doelstellingen hopen de GR-gemeenten en Laborijn de gewenste impact te maken op de ondersteuning van inwoners die vallen onder de Participatiewet, de Wet Inburgering 2021 en de Wet Sociale Werkvoorziening. Dit zijn een aantal voorbeelden van nieuwe of aangescherpte doelstellingen:

- We hebben oog voor signalen over geldzorgen, armoede en schulden en verwijzen actief door naar gemeentelijke regelingen en schuldhulpverlening (programma Inkomenszekerheid)
- We groeien mee met de landelijke prognose en verwachte stijging van het aantal inwoners met een doelgroepindicatie (inwoners met een arbeidsbeperking) die met loonkostensubsidie aan het werk zijn (programma Mensontwikkeling)
- We realiseren een stijging van inwoners onder de doelgroep oudkomers die (parttime) betaald aan het werk gaan (programma Mensontwikkeling)
- We verkennen hoe we de doelgroep jongeren meer duurzaam naar betaald werk of onderwijs kunnen begeleiden en komen met een verbeterplan (programma Mensontwikkeling)
- Inburgeringsplichtige asielstatushouders hebben aan het eind van het inburgeringstraject het voor hen hoogst haalbare taalniveau behaald (programma Inburgering)
- Meer inwoners uit de doelgroep inburgeraars met een participatiewet-uitkering gaan al tijdens de inburgeringsperiode aan het werk (programma Inburgering)

In de ontwerpbegroting is uitgewerkt hoe Laborijn deze doelstellingen wil bereiken en welke (financiële) inzet dit vraagt. Om te monitoren of we met deze inzet de gewenste impact maken gaat Laborijn elk kwartaal rapporteren over de voortgang in de kwartaalrapportages en het jaarverslag.

2.1. In de uitwerking van de 1e begrotingswijziging 2025 is rekening gehouden met de door de raden meegegeven financiële kaders.

Vorig jaar is expliciet benoemd door de gemeenteraden in de zienswijze op de kadernota Laborijn dat de uitvoeringskosten zoveel mogelijk beperkt moeten worden. En dat het uitgangspunt van indexatie van het huidige beschikbare re-integratiebudget gehandhaafd blijft. Per saldo ligt er nu een begrotingswijziging voor waarin de totale bijdrage uitvoeringskosten van de deelnemende gemeenten niet toenemen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2025. Ook zijn in deze begrotingswijziging de niet-beïnvloedbare indexatie van de loonkosten opgevangen middels inzet van reserves. Hoewel de uitvoeringskosten in 2025 op totaalniveau niet stijgen is wel te zien dat de bijdrage per gemeente verandert. Dit wordt verder toegelicht in de financiële paragraaf van dit collegevoorstel.

3.1. Door het aanbieden van de voorlopige jaarstukken 2024 en de eerste kwartaalrapportage 2025 krijgt de raad inzicht in de resultaten van Laborijn en de ontwikkelingen die hierop van invloed zijn.

Na het bepalen van de inhoudelijke en financiële kaders in de jaarlijkse kadernota en hoe Laborijn hier uitvoering aan gaat geven in de begroting, is het belangrijk om te monitoren of hiermee daadwerkelijk de gewenste impact wordt gemaakt. De jaarstukken 2024 Laborijn bieden een goed overzicht van de behaalde resultaten van vorig jaar. De 1e

kwartaalrapportage 2025 geeft inzicht in de actuele ontwikkelingen. Voor de gemeente Aalten belangrijke ontwikkelingen die in beide rapportages naar voren komen zijn: De toename van complexe doelgroepen onder de Participatiewet en de gevolgen voor het BUIG-resultaat, het effect van de besparende maatregelen van 2025, de voortgang project oudkomers Aalten, de doorontwikkeling van het sociaal ontwikkelbedrijf Laborijn en de behaalde resultaten op de diverse programma's die worden uitgevoerd door Laborijn.

Kantttekeningen

1.1. en 2.1. De uitvoeringslasten worden vanaf 2028 op het werkelijke niveau doorbelast.

In de begroting van Laborijn is er maximaal ingezet om de bijdrage van de gemeenten in de uitvoeringkosten van Laborijn gelijk te houden ten opzichte van het huidige kader. Door zuinig te zijn met uitgaven, de sinds 2025 ingezette besparingsmaatregelen, een hogere rijksbijdrage voor de Wsw en door het inzetten van reserves is het gelukt om de bijdrage voor 2026 niet te laten stijgen en het jaar 2027 te beperken tot indexatie. De reserves om de uitvoeringkosten te dekken, en daarmee voor de gemeenten (tijdelijk) te verlagen, zijn in 2027 verbruikt waardoor de uitvoeringslasten vanaf 2028 op het werkelijke niveau worden doorbelast.

Is er draagvlak voor dit besluit?

Het advies is om geen zienswijze in te dienen. De financiële kaders die in 2024 zijn meegegeven door uw raad zijn verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2025, de

- ontwerp-begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 van de GR Laborijn. Het is aan uw raad om te beoordelen of u dit advies wilt opvolgen of alsnog een zienswijze wilt indienen.

Wat zijn de financiële consequenties van dit besluit?

Financiële consequenties 1^e begrotingswijziging 2025 en begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 GR Laborijn

Bijdrage Aalten aan Laborijn	Vastgestelde begroting 2025	Begroting 2025 na 1 ^e wijz.	Verschil 1 ^e begrotingswijziging	2026	2027	2028	2029
BUIG-budget (bijstand en LKS)	€ 6.632.510	€ 6.335.556	-€ 296.954	€ 6.522.740	€ 6.719.055	€ 6.897.110	€ 7.094.744
Bijzondere bijstand	€ 41.000	€ 58.000	€ 17.000	€ 60.000	€ 62.000	€ 64.000	€ 66.000
Individuele inkomensvoet	€ 100.000	€ 110.000	€ 10.000	€ 113.000	€ 116.000	€ 119.000	€ 122.000
Individuele Studietoelagen	€ 25.000	€ 32.000	€ 7.000	€ 35.000	€ 38.000	€ 41.000	€ 44.000
BBZ Kapitaalverstrekkingen	-€ 5.000	-€ 11.000	-€ 6.000	€ 13.000	€ 13.000	€ 7.250	€ 1.500
Tozo	-€ 21.000	-€ 23.000	-€ 2.000	-€ 23.000	-€ 23.025	-€ 3.000	-€ 2.094
Re-integratiemiddelen	€ 395.402	€ 395.402	€ 0	€ 412.001	€ 421.065	€ 431.592	€ 442.382
Beschut werk	€ 0	€ 34.760	€ 34.760	€ 138.913	€ 148.647	€ 158.269	€ 168.004
Infrastructuurle opslag/DGI	€ 0	€ 32.988	€ 32.988	€ 35.487	€ 38.320	€ 40.819	€ 43.485
Inburgeringsmiddelen	€ 585.000	€ 576.791	-€ 8.209	€ 576.791	€ 576.791	€ 576.791	€ 576.791
Wsw budget	€ 6.036.421	€ 6.498.544	€ 462.123	€ 6.104.771	€ 5.885.623	€ 5.431.053	€ 5.052.167
Indirecte kosten	€ 2.768.661	€ 2.725.641	-€ 43.020	€ 2.708.671	€ 2.865.008	€ 3.148.733	€ 3.307.905
Totaal gemeentelijke bijdrage Aalten aan Laborijn	€ 16.557.994	€ 16.765.682	€ 207.688	€ 16.697.374	€ 16.840.484	€ 16.912.617	€ 16.916.884

1^e begrotingswijziging 2025

Nader voorlopig budget BUIG 2025

Op 30 april 2025 zijn de nader voorlopige budgetten voor de Gebundelde Uitkering Participatiewet 2025 bekend gemaakt. Dit is het budget dat gemeenten ontvangen voor het bekostigen van de wettelijke taken binnen de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 en voor de inzet van loonkostensubsidie. Het

macrobudget wordt definitief vastgesteld in oktober 2025. Het nader voorlopig landelijk macrobudget BUIG neemt af ten opzichte van het voorlopig landelijk macrobudget. Voor Aalten betekent dit een verschil tussen het voorlopige en het nader voorlopige budget van - € 158.618. Het Rijk heeft de conjuncturele ontwikkelingen, realisaties 2024 en de effecten van het Rijksbeleid meegenomen in de aanpassingen van het budget. Echter is er nog geen rekening gehouden met de loon- prijsbijstelling. Zoals gebruikelijk wordt de LPO meegenomen bij de definitieve vaststelling van het macrobudget 2025 (in september 2025). Laborijn verwacht voor 2025 hogere uitgaven op de BUIG dan dat we ontvangen vanuit het Rijk. Voor Aalten betekent dit dat we een tekort verwachten in 2025 op het BUIG budget (op basis van het nader voorlopig budget) van € 568.999. Pas bij de definitieve vaststelling van het macrobudget in september 2025 worden de loon- en prijsbijstelling meegenomen.

Bijzondere bijstand, individuele inkomenstoeslag, studietoeslag, Bbz kapitaalverstrekking en Tozo
De uitgaven voor deze regelingen zijn verhoogd op basis van de uitgaven in 2024.

Infrastructuurle opslag / DGI (Rijksbijdrage sociale infrastructuur)

In de Voorjaarsnota 2024 heeft het Kabinet de voorgenomen infrastructuurle opslag bevestigd. In het bestuurlijk overleg tussen VNG en SZW van 11 september 2024 is besloten om de infrastructuurle opslag onder de naam 'Rijksbijdrage sociale infrastructuur' als apart budget via de Integratie-uitkering Participatie uit te keren aan gemeenten, net als de middelen voor de Rijksbijdrage Beschut Werk en de Rijksbijdrage Wsw. Deze bedragen worden definitief bekend bij in de meicirculaire 2025 vanuit het Rijk, maar zijn al wel onder voorbehoud opgenomen in de 1^e begrotingswijziging 2025 en begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

Inburgeringsmiddelen

Dit zijn de middelen die we via de SPUK-inburgering en SPUK-onderwijsroute ontvangen vanuit het Rijk. Deze middelen zijn in de 1^e begrotingswijziging 2025 aangepast naar de voorlopige uitkering van deze SPUKS. Deze middelen betalen wij 1 op 1 door aan Laborijn.

Wsw en beschut werk

In de integratie uitkering (IU) Participatie die wij ontvangen vanuit het Rijk zit het budget voor Wsw en beschut werk. Deze bedragen zijn gewijzigd naar aanleiding van de septembercirculaire 2024 vanuit het Rijk. De septembercirculaire nemen wij in onze gemeentelijke begroting mee in de najaarsnota. Deze ontwikkelingen zijn daarom in de najaarsnota 2024 al meegenomen.

Indirecte kosten

Hoewel de indirecte kosten in 2025 voor de deelnemende gemeenten op totaalniveau niet stijgen, verandert wel de bijdrage per gemeente. Dit heeft te maken met het verdeelmodel die Laborijn hanteert. Ten opzichte van de vastgestelde begroting en meerjarenraming is te zien dat de uitvoeringskosten voor de Participatiewet toenemen door niet beïnvloedbare ontwikkelingen (indexaties) en dat de uitvoeringskosten voor Wsw en Inburgering afnemen. Dit heeft invloed op de verdeling van bijdrage aan de uitvoeringskosten. De gemeente Doetinchem betaalt bijna drie kwart van de uitvoeringskosten Participatiewet, ruim 70% van de uitvoeringskosten Inburgering en daarentegen slechts ruim 40% van de uitvoeringskosten Wsw. Per saldo levert dit alle wetten bij elkaar genomen een lagere bijdrage aan uitvoeringskosten.

De eerste begrotingswijziging 2025 van Laborijn leidt tot de onderstaande bijstelling van de gemeentelijke begroting 2025, de bijstelling wordt meegenomen in de najaarsnota 2025:

Verskil begroting Laborijn en Aalten	2025
BUIG-budget	€ 568.899
Bijzondere bijstand	€ 17.000
Individuele inkomenstoeslag	€ 10.000
Individuele Studietoeslag	€ 7.000
BBZ Kapitaalverstrekkings	-€ 6.000
Tozo	-€ 2.000

Re-integratiemiddelen	€ 0
Beschut werk	€ 0
Infrastructurale opslag/DGI	€ 32.988
Inburgeringsmiddelen	€ 0
Wsw budget	€ 0
Indirecte kosten	-€ 44.381
Totaal begrotingswijziging ten opzichte van vastgestelde begroting Aalten	€ 583.506

Begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029

Nieuwe bestemmingsreserve in 2027

In boekjaar 2027 wordt een nieuwe bestemmingsreserve gevormd genaamd herinvestering/renovatie nieuwbouw. Deze reserve wordt gevormd uit de gerealiseerde boekwinst door het verkopen van de restkavel. Er vinden enkel onttrekkingen plaats uit deze bestemmingsreserve indien de nieuwbouw duurder uitpakt dan het huidig afgesproken kader dat is verwerkt in de begroting. Mocht de nieuwbouw onverhoopt duurder uitpakken dan het afgegeven kader, dan zullen de hogere afschrijvingskosten die daardoor ontstaan worden gedekt uit de bestemmingsreserve zodat de bijdrage van de deelnemende gemeenten niet stijgen.

Bijzondere bijstand, individuele inkomenstoelage, studietoelage, Bbz kapitaalverstrekking en Tozo

De uitgaven voor deze regelingen zijn bijgesteld op basis van de uitgaven in 2024 en doorberekend naar de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

Beschut werk

In de integratie uitkering (IU) Participatie die wij ontvangen vanuit het Rijk zit het budget voor Wsw en beschut werk. In 2024 is het begeleidingsbudget voor beschut werk opgehoogd van € 8.700 per beschut werker naar € 11.300 per beschut werker. Voor het jaar 2026 en verder gaan de gemeenten, onder voorwaarde van het maken van een plan beschut werk gebaseerd op de "verbeteragenda beschut werk", het volledige budget beschut werk naar Laborijn overmaken zoals opgenomen in de Integratie uitkering Participatie. Laborijn heeft deze financiële middelen verwerkt in de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029. Voor het jaar 2025 neemt Laborijn alleen de ophoging die door het Rijk is doorgevoerd sinds mei 2024 mee, voor 2025 gaat dit om € 34.760. Voor 2026 en verder gaat dit om:

Budget beschut werk	2026	2027	2028	2029
Aalten	€ 138.913	€ 148.647	€ 158.269	€ 168.004

Infrastructurale opslag/DGI

De bedragen die vanuit het Rijk worden ontvangen voor Infrastructurale opslag worden definitief bekend bij in de meicirculaire 2025 vanuit het Rijk, maar zijn al wel onder voorbehoud opgenomen in de 1^e begrotingswijziging 2025 en begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029. Vooruitlopend op de meicirculaire heeft Laborijn deze middelen opgenomen in haar begroting en bestemd voor het doel dat ermee wordt beoogd.

Inburgeringsmiddelen

Dit zijn de middelen die we via de SPUK-inburgering en SPUK-onderwijsroute ontvangen vanuit het Rijk. Deze middelen worden aangepast naar de voorlopige uitkering van deze SPUKS wanneer deze bekend worden. Deze middelen betalen wij 1 op 1 door aan Laborijn.

Indirecte kosten

De reserves om de uitvoeringskosten te dekken, en daarmee voor de gemeenten (tijdelijk) te verlagen, zijn in 2027 verbruikt waardoor de uitvoeringslasten vanaf 2028 op het werkelijke niveau worden doorbelast. In de berekende uitvoeringslasten is al rekening gehouden met de sinds 2025 ingezette besparingsmaatregelen. De financiële effecten hiervan zijn structureel doorgerekend tot en met 2029.

De begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 van Laborijn leidt tot de onderstaande bijstelling van de gemeentelijke begroting 2026 en meerjarenraming, de bijstelling wordt verwerkt in de gemeentelijke begroting 2026-2029.

Verschil begroting Laborijn en Aalten	2026	2027	2028	2029
BUIG-budget	-€ 874.832	-€ 1.436.443	-€ 2.074.096	-€ 1.876.462
Bijzondere bijstand	€ 19.000	€ 21.000	€ 23.000	€ 25.000
Individuele inkomenstoelage	€ 13.000	€ 16.000	€ 19.000	€ 22.000
Individuele Studietoelage	€ 10.000	€ 13.000	€ 16.000	€ 19.000
BBZ Kapitaalverstrekkingen	€ 18.000	€ 18.000	€ 12.250	€ 1.500
Tozo	-€ 2.000	-€ 2.025	€ 1.000	€ 1.906
Re-integratiemiddelen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 10.790
Beschut werk	€ 101.644	€ 108.870	€ 115.986	€ 168.004
Infrastructurele opslag/DGI	€ 35.487	€ 38.320	€ 40.819	€ 43.485
Inburgeringsmiddelen	-€ 8.209	-€ 8.209	-€ 8.209	-€ 8.209
Wsw budget	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 339.134
Indirecte kosten	€ 23.649	€ 68.986	€ 205.711	€ 364.883
Totaal begrotingswijziging ten opzichte van vastgestelde begroting Aalten	-€ 664.261	-€ 1.162.501	-€ 1.648.539	-€ 1.567.237

Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd over dit besluit?

- Nadat de raad besloten heeft over dit voorstel, zal het raadsbesluit kenbaar gemaakt worden aan het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling Laborijn.

Wat gaat er gebeuren na dit besluit?

Het dagelijks bestuur van Laborijn verzamelt alle eventueel ingediende zienswijzen van de drie deelnemende gemeenten. Voorafgaande aan het nemen van het besluit over de eerste begrotingswijziging 2025, de ontwerpbegroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 door het algemeen bestuur, stelt het dagelijks bestuur, de raden van de deelnemende gemeenten schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijze, almede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt. Het algemeen bestuur van Laborijn neemt, alles overwegende, daarna een definitief besluit.

Wat gaat er gebeuren?	Wie gaat het doen?	Wanneer?
Informatiebijeenkomst voor raadsleden	Laborijn	30 juni 2025
Behandeling stukken (oordeelsvorming)	Gemeenteraad	1 juli 2025
Behandeling stukken (besluitvorming)	Gemeenteraad	8 juli 2025
Vaststellen 1 ^e begrotingswijziging 2025, ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 GR Laborijn	algemeen bestuur Laborijn	12 september 2025

Voor het besluit van het AB van september zendt het DB zijn oordeel over de ontvangen zienswijzen en de daaraan verbonden conclusies aan de raden.

Bijlagen

1. Eerste begrotingswijziging 2025 GR Laborijn met aanbiedingsbrief
2. Ontwerpbegroting 2026, meerjarenraming 2027-2029 GR Laborijn met aanbiedingsbrief
3. Jaarstukken 2024
4. Eerste kwartaalrapportage 2025

Aalten, 27 mei 2025

Burgemeester en wethouders van de gemeente Aalten,

drs. A.J.M. Gildhuis
secretaris/algemeen directeur

mr. A.B. Stapelkamp
burgemeester